Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akt za enotni trg – Dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja – „Skupaj za novo rast“

(COM(2011) 206 konč.)

(2012/C 24/22)

Poročevalka: **ga. FEDERSPIEL**

Soporočevalca: **g. SIECKER** in **g. VOLEŠ**

Evropska komisija je 13. aprila 2011 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Akt za enotni trg – Dvanajst pobud za okrepitev rasti in zaupanja – „Skupaj za novo rast“

COM(2011) 206 konč.

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 3. oktobra 2011.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 475. plenarnem zasedanju 26. in 27. oktobra 2011 (seja z dne 27. oktobra) s 150 glasovi za in 4 vzdržanimi glasovi.

1. **Uvod**

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je natančno spremljal enotni trg z vidika civilne družbe in v ta namen leta 1994 ustanovil svojo opazovalno skupino za enotni trg. Podprl je pobudo Komisije za ponovni zagon in oživitev enotnega trga, vendar obžaluje, da ni v celoti upoštevala Montijevega, Lamassourovega, Gonzálezovega, Grechovega in Herzogovega poročila ter ni oblikovala enotnega trga, ki bi bil resnično v prid potrošnikom in državljanom, k čemur je pozval Evropski parlament v resoluciji z dne 20. maja 2010.

1.2 EESO je v svojem mnenju o Aktu za enotni trg [1] opredelil številne ukrepe, ki v aktu sicer manjkajo. Manjkajoči ukrepi se med drugim nanašajo na dajatve za avtorske pravice, revizijo direktive o avtorskih pravicah, nevtralnost interneta, varstvo podatkov, varstvo vlagateljev, protokol o socialnem napredku, statut evropske zasebne družbe, elektronska javna naročila, evropske bonitetne agencije, enakost spolov, mikropodjetja in družinska podjetja ter ukrepe v podporo ustanavljanju novih podjetij in širitvi obstoječih, kreditne in plačilne kartice, elektronska plačila, potrošniške kredite in prezadolženost, medbančne prenose, mladino, ukrepe za dokončno uvedbo skupne valute in za utrditev enotnega območja plačil v eurih (SEPA) itd.

1.3 Odbor je v zvezi z integriranim enotnim trgom izbral številne prednostne naloge, od katerih jih je precej navedenih tudi na seznamu prednostnih nalog, tj. seznamu dvanajstih pobud: Listina o temeljnih pravicah kot sestavni del enotnega trga, storitve, maloprodajne finančne storitve, storitve splošnega pomena, trajnostni razvoj, mala in srednje velika podjetja ter druge oblike podjetništva, konkurenčnost, standardizacija, digitalni enotni trg, upravljanje podjetij in sodelovanje delavcev, prosto gibanje delavcev in gospodarske svoboščine, zakonodaja o javnih naročilih, zunanja razsežnost ter dostop do pravnega varstva/kolektivna pravna sredstva.

2. **Kratka vsebina sporočila Komisije**

2.1 Notranji trg ima nekatere pomanjkljivosti, na katere sta opozorila tako Mario Monti v svojem poročilu o novi strategiji za evropski enotni trg kot Evropski parlament v poročilu Luisa Grecha o uresničitvi enotnega trga za potrošnike in državljane. Za odpravo teh pomanjkljivosti je treba oblikovati proaktivno in horizontalno strategijo. To pomeni odpravo razdrobljenosti trga ter zapor in ovir, ki preprečujejo prosti pretok storitev, inovacij in stvaritev. Treba je okrepiti tudi zaupanje državljanov v njihov notranji trg, potrošnikom pa omogočiti, da bodo imeli koristi od vseh njegovih prednosti.

2.2 Kot odziv na navedene izzive je Komisija začela razpravo o petdesetih predlogih, ki jih je predstavila v svojem sporočilu „K aktu za enotni trg“ [2]. Na podlagi prispevkov, zbranih med javnim posvetovanjem, je opredelila dvanajst pobud in predlagala, da EU za vsako izmed njih do konca leta 2012 sprejme ključni ukrep za spodbuditev rasti in okrepitev zaupanja državljanov.

[1] UL C 132, 3.5.2011, str. 47.

[2] COM(2010) 608 konč.; mnenje EESO: UL C 132, 3.5.2011, str. 47.

2.3 Da bodo imeli predlagani ukrepi pričakovani učinek na rast in delovna mesta, morajo biti izpolnjeni vsaj štirje pogoji za njihovo oblikovanje in učinkovito izvajanje: (1) uspešnejši dialog s celotno civilno družbo, (2) tesnejše partnerstvo z različnimi akterji na trgu, (3) učinkovito obveščanje državljanov in podjetij ter (4) učinkovitejši nadzor izvajanja pravil enotnega trga. Konec leta 2012 se bo začela nova faza v razvoju enotnega trga. Razprave bodo temeljile na celoviti gospodarski študiji, katere rezultati naj bi omogočili ugotoviti, na katerih področjih obstajajo vrzeli z neizkoriščenimi možnostmi za rast, in po potrebi opredeliti nove spodbude za rast. Komisija se bo z uporabo svojih novih instrumentov upravljanja posvetovala tudi s civilno družbo in vsemi akterji enotnega trga.

3. **Splošne ugotovitve in priporočila**

3.1 EESO pozdravlja prizadevanja Komisije, da bi spodbudila rast in okrepila zaupanje v enotni trg. Ponovno opozarja, da je enotni trg v središču evropskega povezovanja, ki lahko evropskim akterjem prinese neposredne koristi in evropskim gospodarstvom omogoči trajnostno rast. V trenutnih okoliščinah to pomeni, da je delujoč, v prihodnost usmerjen enotni trg ne le zaželen, temveč tudi odločilnega pomena za politično in gospodarsko prihodnost Evropske unije. Zato je bistveno, da Komisija pripravi ambiciozne predloge in se ne ustavi pri manjših posamičnih problemih.

3.2 Odbor se zaveda, da je sporočilo Komisije šele drugi korak v postopku in da bo potrebnega še veliko dela; v njem je pojasnjena odločitev Komisije, da od prvotnih 50 predlogov iz sporočila „K aktu za enotni trg“ izbere 12 pobud. Odbor ugotavlja, da več predlaganih pobud v resnici ni novih, kot je bilo obljubljeno, saj jih je Komisija vključila že v delovna programa za leti 2010 in 2011 ([3]).

3.3 Odbor poleg tega želi razumeti logiko odločitve za politiko uresničevanja enotnega trga, na podlagi katere se je Komisija izmed številnih drugih pobud na koncu odločila za teh 12. Odgovora na to vprašanje ni mogoče najti niti v sporočilu niti v analizi navedenih ukrepov.

3.4 EESO poziva Evropsko komisijo, naj se še naprej ukvarja s preostalimi predlogi iz prvotnega sporočila (COM(2010) 608), ki pa niso del navedenih 12 pobud. Priporoča tudi, naj preuči še dodatne pobude (gl. točko 1.2), ki jih je navedel v svojem prejšnjem mnenju o Aktu za enotni trg. Odbor želi biti obveščen o dogajanju na obeh področjih ter Komisijo opozarja, da je potrebno hitro nadaljnje ukrepanje, če želimo zagotoviti, da bo nadaljnji razvoj enotnega trga lahko v bližnji prihodnosti pozitivno vplival na rast v Evropi.

3.5 V pripravi je že vrsta predlogov, ki naj bi bili predloženi do konca tega leta. EESO pričakuje, da se bo Komisija v zvezi s temi in drugimi konkretnimi predlogi posvetovala tudi z njim, tako da bodo lahko svoje stališče izrazili vsi sodelujoči akterji. Pripravljen je tudi sodelovati pri oceni verjetnih učinkov nove zakonodaje na enotni trg ter prispevati k celoviti gospodarski študiji, na podlagi katere bi lahko opredelili področja s še neizkoriščenim potencialom rasti, pa tudi pripravili morebitne nove pobude za rast. EESO ugotavlja, da si je treba bolj prizadevati za opredelitev učinka pretekle in veljavne zakonodaje o enotnem trgu, ter se pri tem posvetiti predvsem temu, ali so različni ukrepi pripomogli k boljšemu delovanju enotnega trga, če upoštevamo neposredne koristi za podjetja, zaposlene in potrošnike.

3.6 EESO tudi poudarja, da za razvoj enotnega trga ni odgovoren samo Generalni direktorat za notranji trg s svojimi dejavnostmi in ukrepi, temveč se s tem ukvarjajo tudi druga področja politike. Zato opozarja na pomen pobud, kot sta Digitalna agenda ([4]) in Poročilo o državljanstvu EU ([5]), ter poziva Komisijo, naj na področjih politike iz navedenih sporočil poskrbi za napredek pri uresničevanju delujočega enotnega trga.

3.7 Komisija v uvodu opozarja na pomen trajnostnega razvoja. Odbor obžaluje, da sporočilo ne vsebuje nadaljnjih ukrepov v zvezi z ambiciozno zasnovano strategijo na to temo, ki jo je Komisija sprejela leta 2008. Prevzeti bi bilo treba bolj trajnostne vzorce proizvodnje in potrošnje ter se zanje temu primerno tudi zavzeti.

3.8 Pred sprejetjem Lizbonske pogodbe je bil politični in gospodarski vidik ponovnega združevanja Evrope pomembnejši od socialnih vprašanj in trajnosti. V Pogodbi je bila ta neenakost domnevno odpravljena, tako da so zdaj tudi drugi interesi enako pomembni (čeprav bo treba na rezultate v praksi še počakati). V sporočilu je na sicer več mestih navedeno, da to ne bi smelo pomeniti dodatnega bremena za podjetja ali dodatnih stroškov za potrošnike, čeprav hkrati ni pojasnjeno, kakšen bo učinek na zaposlene in javne organe.

3.9 EESO znova poziva k celovitemu pristopu. Čeprav meni, da je spodbujanje potenciala rasti in podjetij pomembno, ugotavlja, da bi morali v predlogih več pozornosti posvetiti potrošnikom in državljanom kot neodvisnim akterjem pri oblikovanju enotnega trga.

([3]) COM(2010) 135 konč., 31.3.2010, in COM (2010) 623 konč., 27.10.2010.

([4]) http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:SL:PDF.

([5]) http://ec.europa.eu/justice/citizen/files/com_2010_603_en.pdf.

3.10 EESO meni, da pri izvajanju zakonodaje EU v državah članicah ne bi smelo biti nobenih izjem, ter znova opozarja Svet in Komisijo, da so zamude, nedoslednosti in pomanjkljivosti pri izvajanju velika ovira za delovanje enotnega trga. Močno se zavzema, da bi države članice objavile korelacijske tabele, kar bi prispevalo k boljši prepoznavnosti in razumevanju enotnega trga ([6]).

4. **Posebne ugotovitve in priporočila v zvezi z 12 pobudami**

4.1 *Ukrepi za MSP*

4.1.1 EESO pozdravlja predloge, ki bi morali rešiti nekatere težave MSP, zlasti kar zadeva lažji dostop do čezmejnega financiranja s tveganim kapitalom. Vendar pa ugotavlja, da to za številne MSP v Evropi ne bo zadostovalo, saj imajo v obdobju po krizi na splošno le omejen dostop do financiranja. Poleg tega se je treba bolj posvetiti potrebam mikropodjetij in družinskih podjetij, ki pogosto ne morejo uporabiti obstoječih podpornih mehanizmov, na njihovo finančno vzdržnost pa velikokrat vplivajo pozna plačila in neplačila. Oceniti bi bilo treba, kako okvir Basel III vpliva na pripravljenost bank za financiranje MSP.

4.1.2 EESO želi poleg tega opozoriti, da bo na MSP bolj ali manj vplivala tudi večina drugih ključnih ukrepov. Vloge Akta za mala podjetja ne bi smeli podcenjevati. Zato bi bilo treba načelo „najprej pomisli na male“ vključiti v vsak zakonodajni predlog, še prej pa preveriti učinke teh predlogov na MSP in mikropodjetja ter družinska podjetja. Izvajanje in spremljanje bi moralo veljati za prednostno nalogo politike EU za MSP.

4.1.3 S prihodnjo jezikovno ureditvijo patenta EU bi morali zagotoviti, da podjetja iz tistih držav, katerih uradni jezik ni uradni jezik patenta EU, ne bodo diskriminirana pri pridobivanju finančne podpore.

4.2 *Mobilnost državljanov*

4.2.1 Večjo mobilnost državljanov naj bi dosegli predvsem s posodobitvijo sistema priznavanja poklicnih kvalifikacij. S spodbujanjem poklicne in geografske mobilnosti delavcev bi lahko izboljšali delovanje evropskih trgov dela in olajšali zagotavljanje čezmejnih storitev. Podjetja po vsej Evropi imajo resne težave s pomanjkanjem usposobljene delovne sile, deloma tudi zaradi nezadostnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Rezultati na tem področju bi bili sicer dobrodošli, vendar Odbor poziva Komisijo, naj se začne ukvarjati tudi s številnimi drugimi ovirami, ki državljanom še vedno preprečujejo nemoteno gibanje znotraj EU.

4.2.2 Priznavanja poklicnih kvalifikacij so se države članice, ki jih je bilo takrat manj, lotile že prej, v poznih osemdesetih letih. V direktivi o poklicnih kvalifikacijah, ki je bila sprejeta leta 2005, je združenih 15 prejšnjih direktiv, ki zajemajo različne kategorije reguliranih poklicnih dejavnosti; glede na to, da zaenkrat še ni dosegla svojega cilja, je Evropska komisija leta 2010 začela preverjati, kako je potekal njen prenos.

4.2.3 EESO želi poudariti, da bi bilo treba pred sprejemanjem kakršne koli dodatne zakonodaje, ki bi dopolnila sedanjo direktivo, najprej natančno preučiti, kako bi bilo mogoče spremeniti veljavno zakonodajo in s tem še pospešiti medsebojno priznavanje poklicnih kvalifikacij. Opozarja na naslednje možnosti:

— zmanjšanje števila reguliranih poklicnih dejavnosti: potrebna je sistematična raziskava o tem, ali je treba regulirane poklicne dejavnosti regulirati tudi v prihodnje, glede na to, da se potrebe na trgu dela spreminjajo;

— podrobneje je treba preučiti zamisel o evropski poklicni izkaznici (pristojni organi naj bi jih izdajali in samodejno priznavali);

— minimalne standarde za usposabljanje bi bilo treba posodobiti na podlagi spretnosti in veščin, ne pa časa, preživetega v šoli;

— poskrbeti bi bilo treba za soobstoj splošnega sistema iz direktive o poklicnih kvalifikacijah na eni strani ter EOK ([7]) in orodij za preglednost iz bolonjskega in københavnskega procesa na drugi.

4.2.4 EESO meni, da bi bilo treba do takrat, ko bo vseh 27 držav članic popolnoma usklajenih, preučiti možnost drugačnega pristopa, ki bi temeljil na skupnih dejavnostih manjšega števila držav članic, po možnosti z uporabo okrepljenega sodelovanja, ter na migracijskih vzorcih in gibanjih na trgu dela; to bi lahko pripomoglo k izboljšanju mobilnosti delavcev. Po tem prvem koraku bi se bilo morda lažje osredotočiti na popolno uskladitev.

4.2.5 EESO meni, da direktive o institucijah za poklicno pokojninsko zavarovanje sicer ni treba revidirati, saj je bil z njo vzpostavljen ustrezen pravni okvir, izboljšati pa je treba s tem povezane čezmejne postopke.

([6]) UL C 248, 25.8.2011, str. 87.

([7]) Evropsko ogrodje kvalifikacij.

4.3 *Pravice intelektualne lastnine*

4.3.1 Pravice intelektualne lastnine morajo varovati ustvarjalce, uporabnike avtorskih pravic in potrošnike ([8]). Slednji bi morali imeti dostop do vsebin in proizvodov, zaščitenih z avtorskimi pravicami, ter storitev, ki se izvajajo na podlagi avtorsko zaščitenega gradiva, in sicer ne glede na to, od kod iz EU prihajajo. Za izdajanje licenc in določanje dajatev za avtorske pravice potrebujemo bolj vseevropski pristop.

4.3.2 Veljavni pravni okvir za pravice intelektualne lastnine je za potrošnike nedoumljiv, še slabše je stanje na vseevropski ravni. Pravni okvir bi moral biti jasnejši, z njim povezane pravne sankcije in uveljavljanje pa sorazmerni: posamezne potrošnike, ki pravice intelektualne lastnine kršijo nehote in/ali v manjši meri za lastno uporabo, bi bilo morda treba obravnavati drugače kot ljudi, ki se s tem nezakonito ukvarjajo na veliko/v komercialne namene.

4.4 *Potrošniki, akterji na enotnem trgu*

4.4.1 Alternativno reševanje sporov je lahko koristno orodje za zaščito potrošnikov, saj jim omogoči, da hitro in poceni uveljavijo svoje pravice, in sicer ne le na področju elektronske trgovine, temveč tudi na splošno. Ta nepravosodni mehanizem mora biti namenjen predvsem zaščiti interesov potrošnikov; slednji bi morali po potrebi imeti tudi možnost uporabe pravnih sredstev. Odbor pozdravlja zakonodajni predlog o alternativnem reševanju sporov (predviden v delovnem programu Komisije za leto 2011) in opozarja, da mora zagotoviti visoko raven zaščite.

4.4.2 GD za pravosodje je poleg tega opravil posvetovanje o kolektivnih pravnih sredstvih, žal pa za november ni predviden zakonodajni predlog, temveč samo novo sporočilo o izidu posvetovanja, ki je bilo spomladi letos, kar je obžalovanja vredno. Skrajni čas je, da od posvetovanj preidemo k dejanjem. Odbor pričakuje, da bo kmalu pripravljen zakonodajni predlog, ki bo omogočil vzpostavitev mehanizma za kolektivna pravna sredstva tako na nacionalni ravni kot med državami in ki ga bodo lahko uporabljali vsi potrošniki na enotnem trgu.

4.4.3 Ti mehanizmi bi morali biti na voljo vsem, katerih pravice na enotnem trgu so bile kršene. Dobavitelji blaga in ponudniki storitev s postavljanjem nepoštenih pogodbenih pogojev in nepoštenimi poslovnimi praksami kršijo pravice ne le potrošnikom; tudi delavci, katerih pravice so kršene, in državljani na splošno, ki trpijo zaradi diskriminacije, bi morali imeti dostop do sistemov kolektivnih pravnih sredstev. Podobno zaščito pred nepošteno poslovno prakso bi potrebovala tudi MSP.

4.4.4 Potrošniki na splošno še vedno ne čutijo koristi enotnega trga na področju maloprodajnih finančnih storitev. Odbor pozdravlja nadaljnje delo v zvezi s preglednostjo bančnih provizij in boljšo zaščito kreditojemalcev, vendar meni, da si je treba bolj prizadevati za lažji čezmejni dostop do maloprodajnih finančnih storitev. Vsi državljani EU bi morali imeti tudi možnost za odprtje osnovnih plačilnih računov.

4.4.5 EESO pozitivno ocenjuje revizijo direktive o splošni varnosti proizvodov, v kateri bo sedaj večja pozornost namenjena potrošnikom, in z veseljem pričakuje konkretne predloge, na katere bo podal pripombe. Ravno tako pozdravlja strožji tržni nadzor na nacionalni in vseevropski ravni.

4.4.6 Neposredne pravice potrošnikov in državljanov, ki izhajajo iz enotnega trga, so pomemben element povezovanja trga in zagotavljajo neposredne koristi evropskega gospodarskega povezovanja, pa naj bo to na področju pravic potnikov, kar zadeva tarife gostovanja v tujih omrežjih, ali na področju elektronske trgovine. Potrošniki/potniki morajo imeti hiter in enostaven dostop do mehanizmov, ki jim lahko pomagajo uveljaviti njihove pravice, zlasti če se znajdejo v stiski, na primer če so v tujini in nimajo sredstev za vrnitev v domovino. Odločilnega pomena je tudi enotna uporaba; potniki v EU namreč zaradi različnih načinov uporabe niso obravnavani enakopravno, pa tudi razlaga veljavnih pravil in predpisov ni poenotena.

4.5 *Storitve*

4.5.1 Odbor podpira predlog o razširitvi standardov na storitve, vendar poudarja, da bi bilo treba upoštevati njihov specifični značaj in da modela za standardizacijo blaga ne moremo preprosto kopirati. Pri nadaljnjem razvoju standardov na področju storitev so pomembne potrebe trga in družbe, pa tudi varnost potrošnikov.

4.5.2 EESO pozdravlja predlog o ustanovitvi skupine na visoki ravni za poslovne storitve, ki bi opredelila glavne ovire in ozka grla na trgu.

4.5.3 Odbor pozitivno ocenjuje pobudo za posodobitev javne uprave z vzpostavitvijo točk „vse na enem mestu“ in odobrava razvoj upravnega sodelovanja pri čezmejnih zadevah. Slednje je treba razširiti tudi na področja politike, povezana z izpolnjevanjem obveznosti. EESO meni, da so sklepi Komisije v zvezi z učinkom direktive o storitvah in delovanjem sektorja storitev prenagljeni, saj je direktiva v uporabi šele nekaj let ([9]).

([8]) UL C 18, 19.1.2011, str. 105.

([9]) UL C 318, 29.10.2011, str. 109.

4.6 *Omrežja*

4.6.1 Kar zadeva področje energetskih omrežij ([10]), Odbor meni, da morajo države članice še naprej imeti možnost izbire vrste energije. Zagotavljanje dobrih omrežij, kakovosti opravljenih storitev ter vseh drugih sredstev, ki po dostopni ceni zagotavljajo njihovo univerzalnost, zanesljivost in neprekinjenost, je v splošnem interesu. Unija bi morala pri vprašanjih energije in omrežij za prenos energije na mednarodnem prizorišču nastopati enotno; ta vprašanja, zlasti glede zanesljivosti oskrbe z energije, bi morala izpostaviti v okviru svojega diplomatskega delovanja (evropska sosedska politika) ter predlagati standarde za upravljanje v tranzitnih državah. Države članice in Unija bi si morale prizadevati za vsesplošno solidarnost na področju energije, v Uniji pa bi morali spoštovati načelo javnega interesa. EESO poleg tega poziva k ustanovitvi evropskega posvetovalnega odbora za področje energije in podnebnih sprememb.

4.6.2 EESO na področju prometa ([11]) poziva k boljšim povezavam tako med vzhodom in zahodom kot tudi med severom in jugom EU. Prav tako želi, da bi posebej obravnavali tudi t. i. sosedsko politiko z nadaljnjimi povezavami z vzhodnimi in južnimi sosedami EU. Komisija in države članice bi se morale posvetiti predvsem omrežju in ne posameznim infrastrukturnim projektom. To bi okrepilo tudi solidarnost med državami članicami. EESO poudarja, da je treba izbor omrežij korenito spremeniti, če naj EU ustvari resnično integriran enotni prometni trg v Evropi in nadaljuje izvajanje kohezijske politike. Zato odobrava nedavno revizijo politike o TEN-T. EESO poleg tega priporoča skrbno in selektivno uporabo javno-zasebnih partnerstev pri financiranju projektov v zvezi s TEN-T. Upoštevati je treba razlike v izkušnjah držav članic ter oblikovati dosledno strategijo financiranja, v okviru katere bi kot del pristopa za boljše financiranje uporabili vse ustrezne finančne instrumente posameznih držav in EU.

4.7 *Enotni digitalni trg*

4.7.1 Videti je, da je elektronska trgovina ena od večjih žrtev razdrobljenosti enotnega trga. Neusklajena pravila, pomanjkljiva interoperabilnost informacijskih sistemov ([12]), nerešena vprašanja v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, pomisleki glede varnosti plačil in nedoločene pravice potrošnikov, zlasti kar zadeva varnost proizvodov, ovirajo dosledno izkoriščanje velikega potenciala, ki ga ima za ponudnike in potrošnike spletna čezmejna trgovina. Nekaj ukrepov, ki jih v sporočilu predlaga Komisija, se sicer nanaša na ovire za enotni digitalni trg, vendar pa Odbor opozarja, da si bo treba še veliko bolj prizadevati, preden bo enotni trg pripravljen na dobo znanja; med drugim bo treba sprejeti enotna stroga pravila za varstvo podatkov, na primer na področju elektronskih podpisov. EESO zato ponovno poziva, da bi bilo treba načelo nevtralnosti interneta priznati kot eno glavnih načel na enotnem digitalnem trgu.

4.7.2 Zaupanje potrošnikov v enotni trg bi lahko povečali z odpravo težav, povezanih z elektronsko trgovino, ki so navedene v sporočilu. Vendar pa je zaenkrat predlaganih le malo konkretnih ukrepov. Odbor poziva Komisijo, naj pripravi ambiciozen akcijski načrt za razvoj elektronske trgovine, v središču katerega bodo potrošniki. Cilj načrta bi moral biti spletni trg EU, kjer se bodo potrošniki počutili varni in zaščiteni, saj bodo vedeli, kako uveljavljati svoje pravice, če pride do kršitev.

4.7.3 Enotni digitalni trg bo zaživel le, ko za potrošnike in podjetja ne bo več ovir, povezanih z državljanstvom ali krajem bivanja. To pomeni, da bodo lahko potrošniki digitalne proizvode, kot je glasba, neovirano naročali iz drugih držav EU, kar je še posebej pomembno, če hočemo, da se bodo pomena enotnega trga zavedale tudi naslednje generacije Evropejcev.

4.8 *Socialno podjetništvo*

4.8.1 EESO pozdravlja spodbujanje socialnega podjetništva in pobudo Komisije o političnem okviru za uresničitev njegovega potenciala. Pobude, povezane s socialnim podjetništvom, bi morale temeljiti na osnovnih načelih zakonodaje o enotnem trgu, kot so pravila o konkurenci in državni pomoči, ter upoštevati delo, ki ga je na tem področju že opravil EESO ([13]).

4.8.2 Odbor je podprl sprejetje statuta evropske fundacije, vendar poziva Komisijo, naj razmisli, ali bi bilo morda treba sprejeti tudi ustrezno zakonodajo za lažje čezmejno delovanje že delujočih fundacij; podobna statuta evropske zadruge in evropske družbe namreč doslej nista bila posebej odmevna.

4.8.3 Komisija mora okrepiti zavezo EU za izboljšanje upravljanja podjetij, da se še bolj poveča vključevanje zaposlenih ter izboljša preglednost informacij, ki jih zagotavljajo podjetja. Pravica zaposlenih do obveščenosti, posvetovanja in soodločanja je bila v skladu s Pogodbo kot temeljna pravica vključena v različne oblike vključevanja delavcev: v PDEU v člena 151.1 (dialog med socialnimi partnerji) in 153.1, kjer je v odstavku f) navedeno, da Unija podpira in dopolnjuje dejavnosti držav članic na področjih *zastopanja in kolektivne obrambe interesov delavcev in delodajalcev, vključno s soodločanjem*. Na javnem posvetovanju bi zato morali preučiti, kako izboljšati preglednost informacij, ki jih zagotavljajo podjetja, o socialnih in okoljskih zadevah ter človekovih pravicah. EESO bo kritično ocenil

([10]) UL C 306, 16.12.2009, str. 51.
([11]) UL C 318, 23.12.2009, str. 101.
([12]) UL C 318, 29.10.2011, str. 105.
([13]) Glej stran 1 tega Uradnega lista.

pobudo o socialnih podjetjih, vključno z možnostjo, da družbena odgovornost podjetij tudi v prihodnje ostane prostovoljna, če bo prejel konkretno zaprosilo za mnenje.

4.9 *Obdavčitev*

4.9.1 EESO v zvezi z revizijo direktive o obdavčitvi energije opozarja, da bi bilo treba s konceptom uvedbe davka na emisije CO_2 dopolniti sistem za trgovanje z emisijami in načrt za energetsko učinkovitost ([14]). Ta davek bi moral zagotoviti ustrezno finančno podporo za pospešitev prizadevanj na področju raziskav in razvoja v zvezi s procesi z nizkimi emisijami CO_2 in inovativnimi tehnologijami. Vendar pa davek ne sme biti zasnovan tako, da bi ogrožal rast ali povzročil politično ali javno nasprotovanje, obenem pa njegovo uveljavljanje ne bi smelo povečati energetske revščine.

4.9.2 Davek na emisije CO_2 bi moral temeljiti na porabi, ne na proizvodnji. Komisija bi morala oblikovati niz splošnih smernic za odmerjanje tega davka, medtem ko bi za podrobnosti ureditve poskrbele države članice EU. Te bi lahko davek odmerile v skladu s svojimi strukturami predelovalne industrije in pridobivanja energije.

4.9.3 Odbor pozdravlja ukrepe, s katerimi bi odpravili določene nedoslednosti pri obdavčevanju na področjih, kot so DDV, energija in davčna osnova za podjetja. Čeprav je treba poskrbeti, da bodo posamezne države članice lahko v skladu z načelom subsidiarnosti še naprej financirale svoje javne službe, se je treba posvetiti tudi težavam, s katerimi se državljani in MSP zaradi razlik v davčnih ureditvah in njihovem izvajanju vsak dan spopadajo na enotnem trgu; le tako bo mogoče zagotoviti njegovo učinkovitejše delovanje. Tudi predlagani davek na finančne transakcije bi moral omogočiti, da bo pri obvladovanju tveganja v tem sektorju več pozornosti namenjene vzdržnosti.

4.10 *Socialna kohezija*

4.10.1 EESO podpira zamisli Komisije v okviru pobude o socialni koheziji; ta ne zajema zgolj boljšega izvajanja direktive o napotitvi delavcev, kot je Komisija najprej napovedala v svojem sporočilu „K aktu za enotni trg“. Komisija namerava sprejeti zakonodajni predlog za izboljšanje izvajanja direktive o napotitvi delavcev, ki bo vključeval pojasnilo o uresničevanju temeljnih socialnih pravic v okviru gospodarskih svoboščin enotnega trga oziroma bo s takim pojasnilom dopolnjen. To ne pomeni, da se predlaga revizija, temveč drug pravni akt o izboljšanju izvajanja direktive. V tem primeru bi bilo treba pojasniti nasprotja pri uporabi direktive in ustrezno opredeliti pristojnosti držav članic za uveljavljanje njihovih predpisov o delu in sistemov odnosov med delodajalci in delojemalci, vključno z odločilno vlogo kolektivnih pogajanj v različnih oblikah. Rezultat tega pojasnila bi moral pokazati, ali je revizija direktive o napotitvi delavcev potrebna. To ne bi smelo vplivati na pravila o konkurenci in načelo prepovedi diskriminacije na podlagi državljanstva. Vsak pregled veljavne zakonodaje ali vsak nov zakonodajni akt bi moral temeljiti na posvetovanju s socialnimi partnerji ter na ravnotežju med strogimi predpisi o delu in gospodarskimi svoboščinami, upoštevati pa je treba tudi probleme zaradi dela na črno.

4.11 *Regulativno okolje podjetij*

4.11.1 Predpisi ne morejo biti ovira ali breme, če z njimi varujemo družbene interese, vključno s pravicami potrošnikov in delavcev. Videti je, da bi bila predlagana poenostavitev računovodske direktive, ki bi zmanjšala upravno breme podjetij, zlasti MSP, smiselna za ustvarjanje podjetjem naklonjenega okolja. Vendar pa bi bilo treba hkrati opraviti celovit pregled nepotrebne zakonodajne obremenitve, s katero se soočajo evropska podjetja, ki so zaradi tega manj konkurenčna na svetovnem trgu.

4.11.2 EESO pozdravlja in podpira predlagane ukrepe, kot so medsebojno povezovanje poslovnih registrov, statut evropske zasebne družbe, ki ustreza družbenim zahtevam, in bolj usklajeno izvajanje Akta za mala podjetja v EU in državah članicah, vendar poudarja, da je treba nepotrebno upravno breme še zmanjšati; pričakuje, da bo Komisija za obdobje po letu 2012, do katerega naj bi se upravno breme zmanjšalo za 25 odstotkov, predlagala nadaljnje cilje. Odbor ugotavlja, da se tako podjetja kot potrošniki ali javne oblasti vedno zavzemajo za zmanjšanje nepotrebnih bremen, treba pa je skrbno paziti, da pri tem ne bi ogrozili prvotnega namena zakonodaje. Ponovno opozarja, da bi upravno breme zmanjšali tudi z enotnim pristopom EU, ki bi nadomestil 27 različnih nacionalnih pristopov.

4.12 *Javna naročila*

4.12.1 EESO pozdravlja pobudo za oblikovanje uravnotežene politike o javnih naročilih, ki bi spodbujala povpraševanje po okoljsko sprejemljivem, inovativnem in socialno odgovornem razvoju. Treba je zagotoviti, da bi problem korupcije in zlorabe javnih sredstev v postopkih javnega naročanja odpravili povsod v EU. Vendar pa lahko javno naročanje postane

([14]) Glej stran 7 tega Uradnega lista.

preveč zapleteno, kar bi onemogočilo dosledno uporabo ([15]). Bolj bi si bilo treba prizadevati vsaj za vzpostavitev zmogljivosti v javni upravi, da bo mogoče dosledno uveljavljati pravila, povezana z javnim naročanjem, hkrati pa bi omogočila, da se v specifikacije vključijo nove zahteve, ki jih je treba upoštevati pri javnem naročanju. Komisija bi morala obenem spodbuditi javne oblasti, da bolj uporabljajo kodeks ravnanja ter tako poskrbijo, da bodo postopki javnega naročanja bolj prilagojeni tudi MSP ([16]).

4.12.2 O vključitvi temeljne socialne klavzule v pravila se razpravlja že vse od začetka uresničevanja projekta notranjega trga sredi osemdesetih let. Te zahteve so bile delno izpolnjene med revizijo pravil o javnem naročanju leta 2005. Pregled direktiv EU o javnih naročilih bi moral omogočiti, da se v polni meri izkoristi sedanji okvir za vključevanje družbenih in okoljskih meril pri javnih naročilih, ki naj bi jih uporabljali tudi ponudniki storitev iz tretjih držav, pod pogojem, da so takšna merila v skladu s temeljnimi načeli prava EU, kot so zapisana v Lizbonski pogodbi.

4.12.3 V pobudi Komisije na področju javnih naročil bi bilo treba več pozornosti nameniti stalnemu nesorazmerju v odprtosti trgov javnih naročil med EU in njenimi glavnimi trgovinskimi partnerji. Zato je treba razmisliti, v kakšni meri lahko trgi javnih naročil EU ostanejo dolgoročno odprti, medtem ko tretje države ohranjajo neenake pogoje. Pomembno je, da vsi, tako države članice kot tretje države, spoštujejo ratificirane konvencije Mednarodne organizacije dela in človekove pravice. EU bi se morala zavzemati za vsesplošno uporabo te politike.

5. **Pogoji za uspeh**

5.1 Odbor pozdravlja dejstvo, da je Komisija v sporočilu priznala pomen civilne družbe in njeno pripravljenost, da sodeluje pri razvoju enotnega trga. Ponavlja, da je Odbor most med Evropo in organizirano civilno družbo, zato lahko tako kot nihče drug pomaga Komisiji pri nadaljnjem razvoju takega trga. Zato opozarja Komisijo, da samo posvetovanje ne zadostuje, pač pa je treba tudi ponazoriti, kako posvetovanje in posvetovalna mnenja vplivajo na obliko predlogov.

5.2 Forum za enotni trg bi moral postati učinkovita platforma za vzajemno delovanje EU in nacionalnih/regionalnih organov, odgovornih za nemoteno delovanje enotnega trga, ter najpomembnejših akterjev. Odbor močno podpira koncept tedna enotnega trga, ki ga je predlagal komisar Barnier in na katerem bi skupaj nastopili javni organi in organizacije civilne družbe iz posameznih držav članic.

5.3 Informacijski sistem za notranji trg ([17]) je glavni tehnični instrument za sodelovanje nacionalnih uprav, lahko pa bi se uporabljal tudi kot vmesnik za uporabnike enotnega trga.

5.4 Zaradi vse manjše podpore evropskih državljanov za evropsko povezovanje bi bilo treba sprejeti intenzivno in ciljno usmerjeno komunikacijsko strategijo in uporabiti vsa orodja, ki zagotavljajo ustrezno podporo za podjetja, delavce in državljane, kot so Solvit, EURES, Evropska podjetniška mreža, evropski potrošniški centri, RAPEX itd. Vzpostavitev točke „vse na enem mestu“ (portal „Your Europe“) za podjetja in državljane bi bila lahko koristna, vendar le, če bodo informacije popolne, ustrezne, verodostojne in dostopne. Treba je priznati, da morajo tudi državljani in podjetja imeti možnost, da vprašanja zastavljajo neposredno osebi, ne pa, da imajo na voljo le elektronsko gradivo.

V Bruslju, 27. oktobra 2011

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Staffan NILSSON

([15]) Glej mnenja EESO UL C 224, 30.8.2008, str. 32, UL C 318, 29.10.2011, str. 99 in UL C 318, 29.10.2011, str. 113.

([16]) „Evropski kodeks najboljših praks, ki lajšajo dostop malih in srednje velikih podjetij do oddaje javnih naročil“, SEC(2008) 2193.

([17]) Več informacij: http://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index.html